UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiæ

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. XXXV. Exempla.

urn:nbn:de:hbz:466:1-80071

Visual Library

objectum justitiæ, ut ex Aristotele *lib. 5. Ethic.* probat idem Lucas de Penn. *in d.l. neminem. post princip. vers. cum scienter. & col. 2. post n. 6. vers. jus verò.* & à justitia appellatum est jus. Ideoque qui juris auctoritate homines capit, percutit & occidit, non solum justitiæ, sed DEI minister dicitur *cap. qui malos & cap. quicunque percutit. 23. q. 1.* quia DEUS est justitia *can. existimant. 11. q. 3.* Lucas de Penn. *in l. neminem. col. 2. num. 5. vers. DEUS enim. & col. 3. n. 7. vers. CHRISTUS enim.* Ergo & minister justitiæ dicitur. Baldus *in l. 1. n. 15. vers. quæro, an talis occisor dicatur executor justitiæ. C. si à non compet. judic.* Ruin. *dict. consil. 4. n. 13. vers. & quilibet secundum eum intelligitur electus & deputatus executor & minister justitiæ. & n. 8. vers. si id faciat, ut minister justitiæ. vol. 5.*

VII.

Executio sententiæ nondum latæ est contra regulam juris communis. *l. 1. C. de Exec. rei jud.* Farin. *1. consil. cr. 85. n. 176.*

VIII.

Electio unius remedii executivi non præcludit viam aliis, quando per primum non est satisfactum; neque in causis executivis paratamque executionem habentibus obstat Exceptio litispendentiæ, proindeque variatio licita est de uno remedio ad aliud, item de personâ in personam. *Perez. C. de Exact. Tribut. n. 20.*

IX.

Apparitores in alterius territorio extra fines sui officii nihil agere possunt vel exequi. Limita (1.) Apparitores supremarum Curiarum mandata in toto regno exequi possunt, (2.) in causâ annonæ & tributorum, etiam non petitâ veniâ ubi liquidum est debitum, executio fieri potest ubique & per quemcunque Apparitorem. Perez. *C. de Apparit. Præs. annon. n. 5.*

X.

In negotiis privatorum nunquam tuitio vel executio militibus tribuenda *l. 1. C. de offic. mil. Jud.* sed apparitoribus, quia militaris executio plerumque violenta est & ferè hostilis; debent autem executores æqui esse in suo munere, ac, dum exeqvuntur, humani. *Nov. 8. c. 8.* nihilque debent apparitores exigere, nisi quod exigi consvevit, aut jure debetur *l. fin. Cod. de apparitor. Proconf.* Perez. *C. cod. n. 4. seq.* neque pro libidine suâ & arbitrio rei alicujus extorquendæ causâ terrorem incutere & concussiones facere, sed suo munere probè & decenter fungi debent. *vid.* Perez. *C. de Cohortal. & Princip. n. 6.*

XI.

Judex in executionibus sequi debet consvetudinem loci & antiquam observantiam. Brunnem. *ad l. 7. C. de Exact. Trib. §. 4.*

CAP. XXXIV.
De Executore Testamenti.

Ad quodcunque tenetur Curator, ad id adstringitur Executor Testamenti, quia Executor nihil aliud est, quàm Curator bonorum defuncti, hinc debent curare, ut inventarium conficiatur, ut heredes, quod ipsis debetur, accipiant, ut legata, maximè ad pias causas destinata juxta tenorem testamenti præstentur, hinc quoque bona hereditaria exigente necessitate non nisi consensu Magistratûs & eorum, quorum interest, alienare, & de administratione rationem reddere debent. vid. Oldendorp. *de executor. ultim. volunt. Jacob. à Canibus tract. de executor. ultim. volunt.*

CAP. XXXV.
Exempla.

Axioma I.

Exempla non sunt præponenda regulæ, sed postponenda, Hottomann. *ad princip. Instit. si quadr. pauper. feciss. dic. vers. Lex XII. Tabb.* quod licet reprobet Cujac. *lib. 12. observ. 11.* ubi ait, *parum esse, an ab exemplis, an regula incipiatur*, quem tuetur Bachov. *disput. 8. thes. 19. pag. 138.* Hottomannus tamen vicissim 1. *obs. 13.* rescripsit, vix sanæ mentis (inquiens) eum futurum, qui ita ad Legem Aquiliam commentaretur: utputa, si quis equum, mulum, asinum occiderit, hæc autem in iis demum quadrupedibus locum habet, quæ pecudum numero sunt. Numquid hunc ordinem servari oportet, ut à regula incipiatur, ac deinde exempla subjiciantur.

II.

Exemplis utimur etiam in causis arduis ad executionem factorum propriorum. Arnis. *tit. 1. de Majest. cap. 7. num. 6.* Exemplo sit Pontifex Leo, qui usus exemplo Adriani *in can. in synod. 23. dist. 63.*

III.

Exempla mala imitari vel sequi par non est. *l. 1. ubi gloss. in verb. pessimo. ff. ad SCt. Macedon.* sed potius reprobanda, Rofred. Benevent. *in quæst. Sabbath. q. 38. n. 5.* ac exemplorum proclivitas coërcenda. *arg. l. aut 16. in fin. l. si quis 38. §. qui abortionis 5. ff. de pœn.* Pileus *in quæst. aur. quæst. 10.*

IV.

Exempla præsentia nos cavere præmonent in futurum. *cap. plurimos. dist. 82. gl. in c. 1. de serv. non ordinat.*

V.

Illud, quod constituitur exempli gratia, trahitur ad omne simile. Bart. *in l. fin. 13. §. oportet 10. de Excusat. circa fin. per l. actionum 25. §. 1. vers. in factum. ff. de O. & A.*

VI.

Exempla non faciunt consvetudinem. *l. nemo 13. C. de sent. & re jud. l. sed licet 12. ff. de offic. præsid.* Wes. 1. *consil. 40. n. 68.* sicut nec regulam, præsertim quando certis circumstantiis distincta & circumscripta sunt, *d. l. nemo 13. C. de sent. & interloc.* cum factum tantum in suis qualitatibus declarent, quibus in casibus regula debeat locum habere, non verò ad casus dissimiles extenduntur, Paris. *consil. 158. n. 15. lib. 4.* Tiraquell. *in l. si unquam. verb. libertis. n. 30. C. de revo-*

revocand. donat. per gl. in cap. quod DEI timorem. de stat. Monachor. Wes. 1. *consil. 44. n. 72.*

VII.

EXEMPLA declarant regulam & aperiunt, *l. prætor. 3. §. quoties 2. ff. de collat. bon.* ibi, *quod dico exemplo, ut manifestius fiat.* Oldrad. *consil. 244. n. 14. vers. quinto & ultimo.* Baldus *consil. 358. Nulla mulier. num. 4. vers. sed quid est. lib. 1.* ubi quod exempla sicut digitus rem ostendunt, & tactui quodammodo subjiciunt. Cardinal. Tusch. *tom. 3. lit. E. conclus. 148. per totam.* [Exemplis enim rem ostendere non modò utile & necessarium est, *§. 1. Instit. de action. l. 1. ff. de præscript. verb. vid. & l. si in diem 46. de condit. & demonstr. l. 33. §. ult. de excusat.* sed etiam optimum dicendi genus est, exemplis rem declarare, ut ait Matth. de Afflict. *in prælud. Constit. Neapolit. q. 12. n. 12.*]

VIII.

EXEMPLA non restringunt regulam. *l. damni infecti stipulatio 18. ff. de damn. infect. l. pen. §. ult. ff. de juris & facti ignor. l. 1. §. quod vulgo 25. ff. de vi & vi arm. l. scire oportet 13. §. oportet 10. ff. de excusat. tutor.* Rom. *consil. 295. Donatio patris. n. 6. vers. Est enim notissima.* Tiraquell. *in l. si unquam. verb. liberis n. 37. C. de revocand. donat.* Molin. *de primog. lib. 2. cap. 8. n. 4.* Surdus *consil. 308. n. 10.* Cardin. Tusch. *d. tom. lit. E. conclus. 547. per totam.* Flamin. Paris. *de confident. quæst. 9. n. 75. & q. 27. num. 68. & quæst. 32. num. 28.* Stephanus Gratian. *disceptat. forens. tom. 3. cap. 563. num. 73.* hinc, quod de uno loco exempli causâ dicitur, id ad alia similia extendi potest. Brunnem. *Cod. de quib. mun.* Unde dici solet, quod exempla non excludunt similia. *§. hactenus. Institut. de gradibus.* Cravett. *consil. 544. num. 25.* Azeved. *l. 4. num. 24. tit. 29. lib. 8. novæ recop.* [Exempla enim ponimus, non ut ita sint, sed ut sentiant & intelligant rem facilius addiscentes, *text. junct. gloss. in l. obligationum substantia 3. in fin. ff. de oblig. & act.* siquidem per subauditiones & conjecturas textus nec glossæ debent impugnari, ut dicit glossa *in cap. cupientes. §. quod si per 20. in vers. petere. de Elect. in 6.* quam ait singularem Alexand. *in Authen. ex causa in princip. C. de lib. prater.* vid. & Jason. *in l. fin. col. 4. C. de SS. Eccles.* & Hippolyt. de Marsil. *in. l. furem. col. 1. ff. de sicar.* Quod intellige verum, nisi sæpius repetantur, quia tunc bene regulam restringunt ad casum propositum, Glossa *in Clem. 1. in verb. Diœces. n. 15. de jur. patr.* quam ad hoc multum commendant Mod. Bonon. *in tract. permut. col. 5.* Exemplo *§. sed iste. Instit. de actionib.* ubi Ludovic. Gomez *n. 27.* & Jason. *in l. si constante. col. 14. ff. solut. matrim.* Bart. *in l. nemo. C. de sent.*]

IX.

EXEMPLIS non est judicandum, sed legibus. *l. sed licet 12. ff. de offic. Præsid. l. nemo 13. C. de sent. & interlocut. cap. 1. de postulat. Prælat.* Socin. *reg. 8.* Thomas de Thomasset. *in floribus legum, reg. 110.* ait procedere malis exemplis, & in practica erronea judiciorum. Cæpol. *consil. 18. n. 17. vol. 3.* ubi dicit habere locum, quando res in contrarium est certa, non vero in casu dubio. Alex. *consil. 150. In causa. n. 7. lib. 6.* ubi intelligit, quando legibus constat, quod veritas est contra exemplum. Menoch. *consil. 996. num. 27. vol. 10.* Surdus *consil. num. 21.* Anton. Merend. *Florent. decis. 1. num. 93. & 94.* Lud. Rodolph. *conclus. 20. pag. 153.* Card. Tusch. *tom. 3. lit. E. conclus. 549. per tot.* [Unde non modo leges aliquando non dedignantur exemplis judicare. *l. nam Imperator 38. & ibi gloss. ff. de legib. gl. in cap. fin. distinct. 20.* Joh. Andr. *in cap. in causis. num. 4. vers. judicium esto. de sent. & re jud.* Abb. *in cap. afferte. n. 1. vers. nota, quod exemplis. extr. de præsumpt.* & plenissimè Dominicus d. S. Geminian. *in d. cap. fin. col. 2. distinct. 20.* ibique Præpositus. *num. 6. vers. tacitè per contrarium.* verum etiam frequenter nos admonent, ut de similibus ad similia procedamus. *l. non possunt 12. & ibi gloss. ff. de Legib. cap. 1. §. sed quia natura, quæ fuit prim. caus. benef. amitt.* & ibi Bald. & Afflict. *num. 29. col. 2.* Decius *in l. quod te. vers. 2. limitatur. col. pen. ff. si cert. pet.* & Jas. *in l. 1. num. 13. vers. ego nunc fortiter dubito. C. de transact.* quocirca in materia generali necessaria sunt exempla, per quæ mens legislatoris aperitur. *text. in §. item si in judiciis 5. Instit. de except.* & ibi Aretin. *in l. ut responsum Cod. de transact.* Et licet alias sint de bene esse, quando materia potest propriâ cognitione percipi; tamen necessaria sint ad declarandam regulam, ut tradit Jason. *in l. in actionibus. col. 2. de in lit. jurand. fac. text. in l. Prætor. 3. §. Julianus. 2. ibi & exemplo res manifestior. ff. de collat. bon.* vid. Everhardum à Mittelb. *in locis Top. loc. ab auctoritate n. 5.* ubi restringendo ait, quod exemplis supremi Principis bene sit judicandum, & ejus sententia faciat præjudicium inter omnes, & in omnibus causis similibus, *l. fin. junct. gloss. Cod. de Legibus. & cap. in causis.* ibique Felinus & Doctores, *de re-*

ju-

re judic. tamen exemplis inferiorum judicandum non est, nec eorum sententiæ faciunt præjudicium. *dict. l. nemo 13. C. de sentent. & interloc.* Propterea haud malè Natta exclamavit: O timidum (inquiens) judicem, qui, respiciens exempla, secundum jura decernere formidat! *cons. 24. n. 3.* & ab exemplis quem petere, cum rationes non suppetant, advocationis semper indoctæ putatum fuisse testatur Knichen. *de vestit. pact. cap. 1. n. 102.* Pruckm. 2. *consil. 12. n. 24. & seqq.* Berlich. *part. 3. concluf. 35. n. 8.* ratio est, quia etiam in judiciis sæpe aliter processus per imperitiam celebratur, quam oportet. *text. in §. ult. instit. de satisd.*]

CAP. XXXVI.

De Exemplo sive copia aut transumto.

Exempla non probant nisi originale exhibeatur. *cap. 1. de fid. instrum. l. 2. ff. eod. l. exemplo 7. C. de probat. l. procurator 7. C. de edend. Auth. si quis in aliquo. C. eod.* & ibi Bart. *in 1. lect. circa princ.* & post alios Jas. *n. 2.* Dec. *n. 6.* Curt. jun. *n. 7.* Speculat. *in tit. de instr. edit. §. postquam circ. princ. & §. nunc dicendum. pariter circa princ.* Bart. *in l. admonendi. n. 31. & post* eum *Dd.* vid. maximè Jason. *num. 84. in 1. lect. & in 2. lect. n. 155.* & Rip. *n. 151. ff. de jurejur.* Socin. *in tract. de fallent. reg. 179.* & Duen. *reg. 280.* Laurent. Tennin. *in tract. de Cautel. caut. 64. n. 1.* Morla *de fid. instrum. quæst. 1. n. 7.* Castill. *part. 2. quotid. controverf. cap. 16. n. 51.* Trentacinq. *de probat. ref. 5. n. 1.* multo minus exemplis exemplorum, etiamsi solenniter producantur. Bald. *in l. bonæ fidei. C. de reb. cred.* Cyn. Alber. Bald. *in l. sanctimus. Cod. de diverf. rescript.* Alex. *consil. 138. n. 4. lib. 1.* Carol. Molin. *in Consvet. Paris. tit. 1. §. 5. n. 34.* adeò ut neque Papa facere possit, ut exemplo credatur. Roman. *sing. 754. An Papa.* quod & de Principe dixit Panormit. *in d. cap. 1.* quod verum de exemplis nudis, nec vestitis usu & possessione, aut aliis adminiculis & conjecturis, intelligit Honthem. 4. *de art. Notar. cap. 9. num. 32.*

Hinc limita 1. non procedere in exemplis instrumenti publici, cum debitis requisitis in forma confectis, *cap. fin. de fid. instrum.* quæ ordine recenset *Mynf. 6. consil. 73.* & ante hunc Boër. *decif. 37.*

Limita 2. non obtinere in exemplis antiquis. Ant. Gabr. *lib. 1. tit. de præsumpt. concluf. 1. n. 2.* Mynf. 6. *obf. 75.* Molinæus *in consvet. Paris. tit. 1. §. 5. n. 59.* Covar. *pract. quæst. cap. 2. n. 7.* ubi hoc admittit, si exempla in solenni & consveta forma sint traducta *cap. ult. de fid. instrum.* aliàs ubi de Notario vel non constet, vel sine solennitatibus consvetis antiqua sint exemplata, tantum semiplenam fidem facient, quod tamen adhuc judicantis arbitrio decidendum relinquit. Mascard. *de probat. concl. 107. n. 3.*

Limita 3. si exemplum contra eum, qui edit, quid probaret. Bart. *in dict. Auth. si quis in aliquo. in 1. lect. n. 1. & ibidem* Dec. *n. 14.* & Curt. jun. *n. 8.* qui inquit, quod omnes Doctores simpliciter pro hac limitatione cum Bartolo transeant, quem sequitur Laurent. Tennin. Rodolph. *d. tract. caut. 67. n. 3.* facere enim fidem contra producentem *textus est in Auth. ad hæc. C. de fide instr.* Bart. *in l. tabularum. §. si dubitetur. num. 3.* Gabr. Sarayn. post Mathesilan. *in sing. 22. n. 4.*

Limita 4. in exemplis ex archivis publicis desumptis. *Auth. adhæc vers. & charta. Cod. de fid. instrum. l. causas. ff. de probat.* Pract. Papiens. *in form. product. instr. §. exhibens & producens. n. 12.* Felin. *in cap. cum causam 13. extr. de probat. n. 7.* Mart. Coler. *de proceff. executiv. p. 3. c. 1. num. 53. & seq.* Joh. Kœp. *pen. decif. n. 11. & seq.* Carpz. *part. 1. jurisprud. forens. constit. 17. num. 38.*

Limita 5. si consensu partium approbatum. Bart. *in l. ult. ff. de Prætor. stipul.* Petr. Heig. *p. 2. q. 3. n. 15.* non quidem, ut privata illa scriptura vim habeat publici instrumenti, (quod in potestate partium non est. *l. si forte 8. ff. de Castr. pecul.*) sed ut plenam fidem inter paciscentes obtineat, saltem ex conventione, quæ facultatem probandi alterare & minuere potest. Ful. Pacian. 1. *de probat. cap. 5. n. 15.* Joseph. Mascard. *de probat. vol. 3. concl. 1294. n. 13. & 14.* quod procedit inter ipsos, non verò contra tertium. Mascard. *concl. 711. n. 53. & 55.*

Limita 6. si contra exemplum non opposuerit adversarius *concl. 711. n. 79.* Turzan. *lit. E. 8. fin.* Plures limitationes accumulavit Honthem. *lib. 3. de art. Notar. cap. 23. per tot.* ubi ex Mascard. *concluf. 711. quindecim ibidem collegit.* add. & Umm. *in disput. ad proceff. 27.* Mynf. *ad cap. fin. extr. de fid. instrum. n. 2.* Lanfranc. *ad cap. quoniam 9. n. 11.* Molin. *in consil. Franc. §. 8. gloss. 1. per tot.*

CAP. XXXVII.

Exemtio, Exemtus,

vide *Immunitas.*

Axioma I.

Exemtus æquiparatur extraneo *cap. 1. junct. gl. de privileg. in 6.* Laur. Tennin. Rodolph. *in tract. cautel. 156. n. 7. Illustr. exam. Brunsw. q. 8.* ideoque pro non subjecto haberi debet, Jason. *in cap. ult. n. 5. ff. de jurisd.* ubi parificat non esse subjectum vel exemtum. *cap. cum Episcopus. ubi gloss. de offic. ordinar. lib. 6. cum aliis per eum allegatis.* Wesemb. *lib. 1. consil. 9. n. 5.*

II.

Exemtio extra suam causam non est extendenda. Innocent. *in cap. dudum. de privileg.* Ferrar. *tit. 15. gloss. 18. num. 5.* unde & odiosa & stricti juris dicitur. Bidembach. *qq. nobil. 19. num. 2.* Modit. *§. plebiscitum. dub. 72. num. 4.* Panorm. *consil. 101. lib. 1.* Beroius *consil. 24. n. 9. lib. 1.* Cravett. *consil. 811. n. 14. & consil. 851. n. 9.* nec ultra id (quia contra jus commune est) quod circa eam

est